

Kulturutskottets utlåtande 2018/19:KrU5

EU:s nya ungdomsstrategi

Sammanfattning

Utskottet har granskat kommissionens meddelande om EU:s nya ungdomsstrategi.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

I utlåtandet finns en motivreservation (SD).

Granskade dokument

Kommissionens meddelande Engagera, sammanföra och stärka ungdomar – EU:s nya ungdomsstrategi (COM(2018) 269 final).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden.....	5
EU:s nya ungdomsstrategi	5
Reservation	8
EU:s nya ungdomsstrategi – motiveringen (SD)	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över granskade dokument	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

EU:s nya ungdomsstrategi

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation (SD) – motiveringen

Stockholm den 15 november 2018

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Lawen Redar (S), Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Viktor Wärmick (M), Azadeh Rojhan Gustafsson (S), Cassandra Sundin (SD), Emma Hult (MP) och Sara Seppälä (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Talmannen har efter samråd med gruppledarna beslutat att Europeiska kommissionens meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén Engagera, sammanföra och stärka ungdomar – EU:s nya ungdomsstrategi (COM(2018) 269 final) ska behandlas av riksdagen i enlighet med 9 kap. 20 § riksdagsordningen. Kammarken hänvisade ärendet till kulturutskottet för granskning den 17 oktober 2018.

Utskottet överlade den 13 november 2018 med regeringen om antagande av rådsresolutionen om EU:s ungdomsstrategi – Resolution on the European Union Youth Strategy 2019–2027 (13381/18).

Bakgrund

Den 22 maj 2018 presenterade kommissionen ett meddelande om förslag till EU:s nya ungdomsstrategi för 2019–2027 (COM(2018) 269 final). Jämfört med det nuvarande europeiska ramverket på ungdomsområdet föreslås arbetet fokusera på färre områden och struktureras bättre på EU-nivå.

Sedan 2002 finns ett särskilt ungdomspolitiskt samarbete inom EU, grundat på principerna om aktivt deltagande och lika möjligheter. Samarbetet bedrivs i samverkan med andra politikområden med fokus på unga kvinnor och män, såsom utbildning och sysselsättning.

År 2009 antogs under det svenska ordförandeskapet en resolution om ett europeiskt ramverk på ungdomsområdet för perioden 2010–2018, den s.k. ungdomsstrategin (2009/C 311/01). Strategin fokuserar dels på att skapa fler och mer jämlika möjligheter för ungdomar vad gäller utbildning och arbetsmarknad, dels på att främja ett aktivt medborgarskap, social inkludering och solidaritet. Strategin har ett tvärsektorielt angreppssätt för att betona ungdomsperspektivet inom områden som utbildning, hälsa, arbete och social inkludering.

EU utvärderade under 2017 ramverket genom konsultationer med berörda parter. Slutsatsen är att samarbete på ungdomsområdet har visat sig vara värdefullt då det har lett till både policyförändringar och lagändringar på nationell nivå samt ökat ungdomsorganisationernas kapacitet. Den kritik som har förts fram har handlat om att strategin har försökt täcka in ett alltför stort antal områden och att avsaknad av uppföljningsverktyg minskade strategins effektivitet. Det har varit svårt att nå ut till alla berörda ungdomar, särskilt de med färre möjligheter och unga aktiva i organisationer på gräsrotsnivå.

Utskottets överväganden

EU:s nya ungdomsstrategi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.
Jämför motivreservationen (SD).

Meddelandet

Den nya ungdomsstrategin föreslås huvudsakligen syfta till att ge unga kvinnor och män mer makt över sina egna liv, uppmuntra ungdomar till att vara aktiva medborgare, bidra till att förebygga socialt utanförskap bland ungdomar och bidra till att de politiska besluten påverkar ungdomar i en mer positiv riktning. De verktyg som föreslås för att nå detta är bl.a. en sektorsövergripande ungdomssamordnare inom EU som ska ge ungdomar en röst vid utformningen av EU:s politik, en kartläggning av EU:s satsningar på ungdomar och en ny och mer inkluderande ungdomsdialog med fokus på ungdomar med färre möjligheter. Vidare föreslås större rörlighet vid volontärarbete och solidaritetsverksamhet, ett ökat erkännande av icke formellt lärande samt att en förstärkning av kopplingen mellan EU:s ungdomspolitik och liknande EU-program som Erasmus plus och Europeiska solidaritetskåren.

I den nya strategin vill kommissionen därför ta med sig lärdomar som utgår från följande punkter:

- mer fokus och flexibilitet för att anpassa de europeiska värderingarna till nationella prioriteringar
- nå ut till fler ungdomsgrupper, särskilt till ungdomar med färre möjligheter
- ett nytt sätt att arbeta tvärsektorielt
- förbättra transparensen i och möjligheten till uppföljning av ramverket
- deltagande styrning på flera nivåer
- en tydligare koppling mellan EU:s ungdomspolicy och aktiviteter i EU-program relevanta för ungdomar.

I meddelandet framhålls att ett nytt ungdomspolitiskt samarbete i EU kan hjälpa till att få bukt med den paradox som för närvarande präglar ungdomars politiska deltagande. Å ena sidan är ungdomar politiskt intresserade och socialt aktiva. Å andra sidan undviker de traditionella former av deltagande. Ungdomspolitiken kan bidra till att förverkliga visionen om ett Europa där ungdomar kan ta till vara möjligheter och relatera till europeiska värden. Ungdomsstrategin i EU visar på kommissionens och medlemsstaternas gemensamma åtagande på området.

Verksamheten inom det ungdomspolitiska samarbetet föreslås koncentreras till tre åtgärdsområden: att engagera, att sammanföra och att stärka.

- Engagera: Att främja ungdomars deltagande i det demokratiska livet.
- Sammanföra: Att sammanföra unga människor i och utanför EU för att främja volontärarbete, utbytesstudier, solidaritet och interkulturell förståelse.
- Stärka: Att öka ungdomars medbestämmande genom att göra ungdomsarbetet mer kvalitativt och innovativt samt öka erkännandet av sådana erfarenheter.

Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt åtgärder som syftar till att nå alla ungdomar, spänna över olika nivåer från den globala till den lokala nivån och att inkludera den virtuella världen. Ungdomsstrategin föreslås under de kommande åren (2019–2027) ha följande syften:

- Ge ungdomar egenmakt att utforma sina egna liv, bygga upp ungdomarnas motståndskraft och rusta dem med livskunskap för att klara sig i en föränderlig värld.
- Uppmuntra ungdomar att bli aktiva medborgare som verkar för solidaritet och positiv förändring i samhällen runt om i Europa, inspirerade av EU:s värden och en europeisk identitet.
- Bidra till att förebygga socialt utanförskap bland ungdomar.
- Se till att politiska beslut påverkar ungdomar i mer positiv riktning genom att föra dialog och tillgodose ungas behov inom olika sektorer.

Sammanfattningsvis föreslås detta ske genom att man

- förbättrar det sektorsövergripande samarbetet mellan olika politikområden, bl.a. genom att inrätta en ungdomssamordnare inom EU som kan ge ungdomar en röst vid utformningen av EU:s politik
- kartlägger EU:s satsningar på ungdomar
- lanserar EU:s nya och mer inkluderande ungdomsdialog med fokus på ungdomar med färre möjligheter
- undanröjer hinder för och möjliggöra rörlighet i samband med volontärarbete och solidaritetsverksamhet
- genomför en agenda för ungdomsarbete för att öka erkännandet av icke-formellt lärande
- stärker kopplingen mellan EU:s ungdomspolitik och liknande EU-program (Erasmus plus och Europeiska solidaritetskåren).

På EU-nivå föreslås arbetet koncentreras mot att lansera en ny ungdomsdialog i EU, stärka den europeiska ungdomsportalen, öka ungdomars deltagande i det demokratiska livet och att stödja utbildning i delaktighetsprocesser genom Erasmus plus. Medlemsstaterna uppmanas att främja dialog och mekanismer för deltagande på alla beslutsnivåer, främja ungdomars sociala och medborgerliga engagemang, förbereda unga människor på deltagande genom olika former av ungdomsarbete och engagemang, undersöka innovativa och

alternativa former för demokratiskt deltagande samt att använda verktyg för att främja debatt om EU.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på den nya ungdomsstrategin som syftar till att ge unga kvinnor och män mer makt över sina egna liv, uppmuntra ungdomar att vara aktiva medborgare, förebygga socialt utanförskap bland ungdomar och till att de politiska besluten påverkar ungdomar i en mer positiv riktning. Detta är värden som är utomordentligt viktiga inte minst i en snabbt föränderlig värld med olika ungdomspolitiska utmaningar.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om de svenska målen för den nationella ungdomspolitiken som säger att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354). Utskottet vill också särskilt betona vikten av ungas etablering i arbetslivet, särskilt för unga med begränsade förutsättningar. Utskottet delar vidare uppfattningen om vikten av en tydlig koppling till EU:s elva ungdomsmål, inte minst för att kunna göra adekvata uppföljningar av de insatser som görs inom ramen för strategin.

Sammanfattningsvis ser utskottet positivt på den nya gemensamma strategin för ungdomsfrågor för att samordna mellanstatliga insatser som enligt utskottets uppfattning kan ge ett mervärde på nationell nivå och som kanske annars inte hade varit möjliga. Strategin kan förenkla utbytet av goda exempel och erfarenheter inom det ungdomspolitiska området mellan medlemsstaterna. Utskottet vill dock understryka att EU, enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, endast har en stödjande kompetens inom ungdomspolitiken och att detta inte får innebära någon harmonisering av medlemsstaternas regelverk.

Utskottet föreslår att utlåtandet läggs till handlingarna.

Reservation

EU:s nya ungdomsstrategi – motiveringen (SD)

av Aron Emilsson (SD), Cassandra Sundin (SD) och Sara Seppälä (SD).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna är ett Europavänligt parti som är kritiskt till EU som organisation med tanke på dess överstatliga karaktär. EU har över tid utvecklats till en organisation som inte tar tillräcklig hänsyn till nationellt självbestämmande.

Vi menar att mycket av det som ungdomsstrategin berör hade kunnat genomföras på ett fullgott sätt inom ramen för bilaterala och multilaterala avtal mellan självständiga nationalstater. Vi anser att utskottets utlåtande godtar ett förfarande där harmonisering av lagstiftning i medlemsländerna kan följa på området, och det bryter mot delar av EU:s artikel 165.

Utöver frågan om vilken nivå beslut ska fattas på i den här typen av ärenden har vi också kritik i andra avseenden. Exempelvis när ”EU:s värden” och en ”europeisk identitet” diskuteras och ska arbetas för gentemot de olika medlemsländerna får vi en bild av ett synsätt som präglas av att man vill pådyvla ett slags värderingar och ett slags artificiell europeisk identitet ovanifrån, i stället för att verka för att detta på organisk väg växer fram underifrån och uppåt. Det ser vi som problematiskt. De identiteter och värderingar som vuxit fram i Europa genom historien på organisk väg i de olika medlemsländerna är i stället vad som i själva verket skulle behöva bejakas, enligt vårt synsätt. Till det får vi också en känsla av att EU och Europa sammanblandas och likställs alltför mycket i frågan.

Mot bakgrund av det som anförts ovan föreslår vi att utlåtandet läggs till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över granskade dokument

Kommissionens meddelande Engagera, sammanföra och stärka ungdomar – EU:s nya ungdomsstrategi (COM(2018) 269 final).